

Blink

RK Basisschool Wijs!

Anti-pestprotocol

Inhoudsopgave:

Inleiding	3
De pedagogische functie	3
Wat wij onder pesten verstaan	5
Het verschil tussen pesten en plagen	5
Mogelijke kenmerken van de pester/ gepeste	6
Mogelijke signalen die wijzen op pestgedrag	7
Het voorkomen van pestgedrag	8
Aanpak van de ruzies en pestgedrag in 5- stappen voor leerlingen	8
Mogelijke sancties	9
Aanpak en communicatie	9
Algemene spelregels	10
<i>Bijlage 1</i>	11
Handreiking gesprekken	
<i>Bijlage 2</i>	
Online pesten	16

Inleiding

Wij kiezen voor een anti-pestprotocol omdat wij tegen pesten zijn en pesten willen voorkomen.

Onze school neemt een vrij centrale plaats in binnen de wijk Vleuterweide en wordt gekenmerkt door structuur, samenwerking en kwaliteit.

Onze missie is: **Leerlingen leren met elkaar en van elkaar**

Onze kernwaarden zijn:

- kind staat centraal
- veiligheid - welbevinden
- gelijkwaardigheid
- respectvol gedrag
- vertrouwen
- verantwoordelijkheid
- betrokkenheid
- samenwerking

De pedagogische functie

De opvoeding van kinderen is in de eerste plaats de taak van de ouders / verzorgers. Zij verzorgen hun kind, bieden geborgenheid en stimuleren hen in de groei naar volwassenheid. Eigen ervaringen en levensbeschouwing spelen daarin een grote rol.

Een gedeelte van de opvoeding wordt mede vormgegeven door het onderwijs. Ieder kind is hierbij uniek en ieder kind is een sociaal wezen. Wij hechten er belang aan dat kinderen zich ontwikkelen tot vrije en verantwoordelijke mensen.

Wij vinden het daarom belangrijk dat zelfstandigheid bevordert wordt, dat kinderen leren samenwerken en verantwoordelijkheid leren dragen. Voorwaarde hierbij is dat kinderen zich veilig en geborgen voelen op school.

De leerkracht is naast begeleider van het leerproces ook opvoeder.

We streven naar een goede, wederzijdse relatie tussen leerkracht, kind en ouders.

Wij hebben oog voor de beleving en onderwijsbehoeften van het kind.

We werken aan een schoolomgeving met de volgende kenmerken:

- veiligheid en geborgenheid als basis
- aandacht voor ieder kind
- samenwerking
- zelfstandigheid
- duidelijke regels voor de omgang van kinderen en volwassenen
- verantwoordelijkheid nemen en dragen voor het eigen handelen
- oplossingsgericht handelen

Pestgedrag is een niet te ontkennen fenomeen, dat zich de laatste jaren steeds meer voordoet zowel bij kinderen als volwassenen.

Pestgedrag in en rond de school belemmert niet alleen de voortgang van het onderwijsleerproces maar doet ook inbreuk op onze visie.

Met behulp van dit anti-pestprotocol willen wij op Basisschool Blink het pestgedrag voorkomen en aanpakken.

In alle groepen wordt met de methode „Natuurlijk Sociaal!“ gewerkt.

Met de aanpak van „Natuurlijk Sociaal!“ creëren we de weg waarop sociale vaardigheden verworven kunnen worden. Het inzetten van sociale vaardigheden vindt hierdoor op een natuurlijke wijze plaats.

In dit protocol is een duidelijk plan van aanpak beschreven voor situaties waarin pestgedrag wordt gesignaleerd. In de bijlage zijn algemene omgangsregels en handreikingen voor gesprekken opgenomen. Bij de aanpak van gesignaleerd pestgedrag worden ook de ouders intensief betrokken. Het pestgedrag beperkt zich niet alleen tot school maar ook daarbuiten zoals de woonomgeving en (sport)clubs.

Dit anti-pestprotocol is een middel om de volgende doelstellingen te bereiken:

- De leerkrachten signaleren en onderkennen pestgedrag
- Het anti-pestprotocol vormt een plan van aanpak ten aanzien van:
 - Het voorkomen van pestgedrag
 - Het tijdig signaleren van pestgedrag
 - Het aanpakken van pestgedrag

Samenwerking tussen ouders en school is een basisvoorwaarde om pestgedrag te voorkomen en om te buigen.

Het team, de ouders, de kinderen en de MR van Basisschool Blink onderschrijven gezamenlijk dit anti-pestprotocol. Hierdoor wordt een positieve en effectieve bijdrage geleverd aan het voorkomen en bestrijden van pestgedrag.

Wat wij onder pesten verstaan

Pesten kent duidelijk andere kenmerken dan plagen. Uit een plaagsituatie kan echter heel gemakkelijk een pestsituatie voortvloeien.

Een duidelijk overzicht van de kenmerken van PLAGEN en PESTEN en de gevolgen van dit gedrag vormen een basis voor het signaleren van pestgedrag:

Het verschil tussen pesten en plagen

Plagen

- Is onschuldig, en gebeurt spontaan en met humor.
- Is van korte duur en is tijdelijk.
- Speelt zich af tussen „gelijken“.
- Is meestal te verdragen of zelfs leuk maar kan ook kwetsend of agressief zijn.
- Is meestal één tegen één.
- Ligt niet vast. De “partijen” wisselen keer op keer.

Pesten

- Gebeurt berekenend; men weet meestal vooraf wie, hoe en wanneer men gaat pesten. Iemand wordt bewust gekwetst of gekleineerd.
- Gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig. Het stopt niet vanzelf.
- Is een ongelijke strijd. De gevoelens van onmacht van het gepeste kind staan tegenover de machtgevoelens van de pester.
- Kent geen positieve bedoelingen maar doet pijn.
- Wordt gedaan in een groep, pester en meelopers, tegenover één geïsoleerd slachtoffer.
- Gebeurt meer in een vaste structuur. De pesters zijn meestal dezelfde, net zoals de slachtoffers.

De gevolgen

- Op het moment dat het gebeurt is het niet leuk, maar de pijn gaat snel over.
- De vroegere relaties worden vlug hersteld. Ruzies of conflicten worden snel opgelost.
- Je blijft opgenomen in de groep.
- De groep lijdt er niet echt onder.

De gevolgen

- Wanneer het pesten langer aanhoudt, kunnen de gevolgen, zowel lichamelijk als psychisch, heel pijnlijk en complex zijn. Dit kan een grote impact hebben op het leven van de gepeste.
- Het is niet gemakkelijk om tot acceptabele relaties te komen. Het herstel verloopt heel moeizaam.
- Het gepeste kind raakt in een isolement en voelt zich eenzaam. Aan de basisbehoefte om bij de groep te horen wordt niet voldaan.
- De groep lijdt onder een dreigend en onveilig klimaat. Iedereen is wantrouwig. Hierdoor is er weinig openheid, spontaniteit en contact met elkaar. Er zijn weinig of geen echte vrienden binnen de groep.

Mogelijke kenmerken van de pester

- Staat vrij positief tegenover geweld, agressie, en het gebruik van stoere taal.
- Imiteert graag agressief gedrag.
- Wordt sneller agressief, gebruikt meer geweld.
- Lijkt assertief: zegt spontaan wat hij denkt of voelt. Komt uit voor zijn mening.
- Is vrij impulsief.
- Heeft de neiging anderen te domineren om controle te houden, maar kan zich minder zeker voelen dan het lijkt.
- Wil het middelpunt zijn en is vlug jaloers.
- Is meestal fysiek sterker of wordt omringd door sterke vrienden die zijn gezag respecteren.
- Heeft moeite met regels, grenzen, is altijd grensverleggend bezig.
- Schat situaties verkeerd in.
- Schat de gevolgen van zijn gedrag verkeerd in.
- Kan moeilijk omgaan met stress of spanning, die van buitenaf wordt opgelegd (toetsen, verwachting of agressie van ouders).
- Er is vaak sprake van negatieve faalangst.
- Hoe onveiliger de pester zich voelt, hoe groter de behoefte aan een zondebok.
- Is niet noodzakelijk dommer of slimmer dan de rest.
- Kinderen volgen de pester meer uit angst zelf het slachtoffer te worden dan uit vriendschap.
- Heeft een zwak inlevingsvermogen, is vooral met zichzelf bezig en houdt geen rekening met anderen.

Mogelijke kenmerken van de gepeste

- Houdt niet van geweld en agressief of onbeschoft taalgebruik.
- Weet niet hoe hij met agressie van anderen om moet gaan.
- Is meestal fysiek zwakker.
- Is een teruggetrokken kind.
- Is geneigd zich onderdanig of gediensdig te gedragen.
- Is onzeker in zijn sociale contacten.
- Durft niet op te komen voor zichzelf.
- Heeft vaak een lage dunk van zichzelf en gelooft uiteindelijk, dat hij het verdient om gepest te worden.
- Voelt zich vaker eenzaam dan andere kinderen.
- Voelt niet goed aan, welke regels of normen er binnen de groep gelden.
- Reageert niet op een adequate manier op stress/druk: Begint te huilen, of gedraagt zich slaafs, gaat klikken of vleien, probeert zich vrij te kopen met snoep of geld, probeert de pesters na te bootsen, maar faalt daarin.

Mogelijke signalen die wijzen op pestgedrag

Door het goed observeren van kinderen in de verschillende onderwijsleersituaties en spelsituaties kan pestgedrag al in een vroeg stadium worden gesignaleerd. Hierdoor kan vroegtijdig worden ingegrepen. Dergelijke signalen kunnen ook voor ouders een indicatie zijn.

Mogelijke signalen bij de gepeste:

- Het kind heeft blauwe plekken, of schrammen, gescheurde kleren, beschadigde boeken, en „verliest“ sportkleren en eigendommen. Wees alert wanneer het kind niet slordig is en genoemde signalen opvallen. Wanneer het kind niet weet wat er gebeurd is of excuses zoekt, is er vaak meer aan de hand.
- Het kind maakt zich het liefst onzichtbaar, zelfs zonder zichtbare aanleiding. Het kind is vaak verdrietig of neerslachtig, of heeft onverwachte stemmingswisselingen met driftbuien.
- In sommige gevallen is het kind onhandelbaar, agressief of overspannen.
- Het kind staat dikwijls alleen op de speelplaats, of speelt met jongere leerlingen; er komen geen vriendjes thuis om te spelen en het wordt ook niet uitgenodigd om te komen spelen, of te komen op feestjes en logeerpartijen.
- Het kind zoekt het veilige gezelschap van de leerkracht.
- Als er groepjes worden gekozen wordt het kind als laatste gekozen of blijft over.
- De schoolresultaten worden slechter.
- Het kind is vaak afwezig, letterlijk of figuurlijk. Het kind vlucht weg in de fantasie en zorgt ervoor dat het nog net op tijd op school komt en is meteen na de bel weer weg.
- Op zondagavond of voor het kind naar een club moet, is het bijzonder gestrest en zoekt redenen om niet naar school of naar de club te hoeven.

Mogelijke signalen bij de pester:

- Zijn vriendjes zijn volgzaam meelopers, die wachten op instructies van de pester.
- Het kind vindt het moeilijk om samen te spelen of samen te werken, omdat het altijd de baas wil zijn.
- Het kind verdraagt geen kritiek en wordt boos als zijn positieve beeld van zichzelf ter discussie wordt gesteld, al is het maar door een grapje.
- Zijn vriendjes zijn gelijkgezind. Ze spreken negatief of kleinerend over bepaalde kinderen. Wie niet bij de groep hoort, is een zwakkeling of zelfs een vijand. Ze kiezen agressieve idolen uit sport, muziek of film.
- Het kind is regelmatig brutaal.
- Het kind kan zich moeilijk inleven in de gevoelens van anderen en heeft weinig of geen schuldgevoelens.
- Het kind kan moeilijk grenzen aanvaarden die door anderen worden opgelegd en verdraagt geen kritiek.
- Je krijgt de indruk, dat het kind een dubbelleven leidt: thuis of tegenover de leraar is het volgzaam en braaf, maar je hoort klachten over het kind in onbewaakte momenten.

Het voorkomen van pestgedrag

Ter voorkoming van pestgedrag volgen wij op Basisschool Blink de volgende werkwijze:

- In alle groepen gebruiken wij de methode „Natuurlijk Sociaal!“
Onze samenleving heeft mensen met sociale competenties nodig. Competenties die ieder mens in aanleg heeft, maar die de kans moeten krijgen om tot ontwikkeling te komen. Sociale vaardigheden tot ontwikkeling laten komen vraagt om een context waarin dat ook goed mogelijk is. De school is een plaats bij uitstek waar sociaal competente vaardigheden geleerd en geoefend kunnen worden. De school biedt een context waarin kinderen met elkaar kunnen samenwerken en samenspelen. „Natuurlijk Sociaal!“ biedt een aanpak hoe deze context vanaf groep 1 doelgericht en gestructureerd kan worden benut.
In ieder schooljaar krijgen de kinderen vanuit de methode „Natuurlijk Sociaal!“ vier sociale rollen/vaardigheden aangeboden. Een nieuwe rol/vaardigheid wordt gedurende twee weken intensief aangeboden. De aangeleerde rollen/vaardigheden zijn geïntegreerd in de Coöp-structuren.
- In alle groepen worden duidelijke groepsregels opgesteld en gehanteerd. Deze regels worden door de kinderen, m.b.v. de methode „Goed van Start“, opgesteld. Hierbij is van belang dat in de regels het gewenste gedrag geformuleerd wordt. De regels hangen op een zichtbare plaats in de lokalen.
De leerlingen conformeren zich aan deze regels door er een handtekening of vingerafdruk onder te plaatsen.
- Regelmatig wordt in gesprekken met de groep aandacht besteed aan deze regels.
- Positief gedrag van leerlingen wordt gecompimenteerd.
- Voor schooltijd en tijdens de pauzes zijn leerkrachten op de speelplaats aanwezig. Zij zien er op toe dat kinderen tijdens hun spel de gedragsregels en afspraken naleven. In situaties waarin dit niet gebeurt, worden kinderen aangesproken op hun gedrag en kan dit consequenties hebben.

Aanpak van de ruzies en pestgedrag in 5 stappen voor leerlingen

Wanneer leerlingen ruzie hebben of elkaar pesten volgen we de volgende werkwijze:

stap 1

- Probeer eerst zelf of samen tot een oplossing te komen.
- Zeg duidelijk: “IK WIL DAT JE STOPT”

stap 2

- Stopt het ongewenste gedrag niet dan zeg je nogmaals “IK WIL DAT JE STOPT” anders ga ik naar de leerkracht.

stap 3

- Je gaat naar de leerkracht om het probleem te melden.

stap 4

- De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een oplossingsgericht gesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen volgens de methode hoor en wederhoor. De leerkracht heeft een neutrale rol.

stap 5

- Het probleem wordt besproken in de groep om de zwijgende meerderheid in te schakelen. Deze kinderen kunnen stelling nemen tegen de pester en de gepeste ondersteunen.
Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen leerlingen volgen sancties en worden ouders hiervan op de hoogte gebracht door de groepsleerkracht.

Mogelijke sancties

- Een of meerdere pauzes binnen blijven met een duidelijke opdracht
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over zijn of haar rol in het pestprobleem, waarbij door de pester een oplossing bedacht wordt om het gedrag te veranderen.
- Afspraken maken met de leerling(en) over gedragsverandering. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week in een kort gesprek aan de orde. De ouders worden hierbij betrokken.

Aanpak en communicatie

Bij het signaleren van pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en voert afzonderlijke gesprekken met zowel de leerling die gepest wordt als de leerling die pest. Er volgen tevens gesprekken met de ouders, van beide partijen afzonderlijk, waarin hen nadrukkelijk wordt gevraagd mee te werken aan de gedragsverandering.

De situatie wordt besproken binnen de bouw met de teamleider en de intern begeleider. In deze fase vinden ook vervolgesprekken met ouders en kinderen plaats. Naast het bespreken van de te ondernemen interventies met alle betrokkenen, is het ook van belang afspraken te maken over de beoogde resultaten. Door te monitoren en te evalueren wordt helder wanneer de school in handelingsverlegenheid is. Wanneer deze fase is bereikt, kan externe hulp worden ingeschakeld.

Zorgvuldige en duidelijke communicatie met betrokken partijen en verslaglegging in het Leerlingvolgsysteem, zijn van groot belang.

Algemene Spelregels:

Belangrijk is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken.

Als je wordt gepest of als je ruzie hebt met een ander en je komt er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen.

Belangrijk hierbij is het bekende 3-stappen principe:

Als er ruzie is:

- Probeer je het eerst zelf op te lossen door te praten en niet gelijk te schelden of te slaan. Zeg duidelijk: "IK WIL DAT JE STOPT"
- Krijg je het niet opgelost dan vertel je het tegen de meester of juf op het plein.
- Is het niet opgelost, dan vertel je het aan je eigen meester of juf.

Nadat het uitgepraat is, moet het vergeven en vergeten zijn.

Het is belangrijk dat medeleerlingen de verantwoordelijkheid hebben om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

Samenwerken zonder bemoeienissen:

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken voor haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te lossen. De inbreng van de ouders blijft beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak op school.

Algemene omgangsregels:

- We noemen elkaar bij de voornaam.
- Doe bij een ander kind, wat jezelf ook prettig zou vinden.
- Je houdt je handen en je voeten bij jezelf!
- Je blijft van de ander af wanneer je kwaad bent.
- We spelen met elkaar.
- Je blijft van de spullen van een ander af.
- We luisteren naar elkaar.
- Opzettelijk iemand pijn doen, opwachten buiten school, achterna zitten, berichten via internet versturen om te pesten wordt niet geaccepteerd.
- Blijf buiten een ruzie en schakel de leerkracht in.
- Probeer eerst samen te praten. Ga anders naar de meester of de juf. Na het uitpraten kunnen we ook weer vergeven en vergeten.
- Je vertelt het aan de juf of meester wanneer er iets gebeurt dat je niet prettig of gevaarlijk vindt.
- Vertel de meester of de juf wanneer jij zelf of iemand anders wordt gepest.
- Word je gepest praat er thuis ook over.

Handreiking gesprekken

Gesprekken

Een gesprek met een pestkop en een gepeste heeft vooral tot doel de problemen ook op individueel niveau bespreekbaar te maken. De gesprekken hebben geen therapeutisch doel. Een leerkracht is geen hulpverlener. Hij geeft wel aan waar de grenzen liggen en maakt aan de zondebok duidelijk dat deze met zijn problemen bij hem terecht kan. Gezamenlijk wordt gezocht naar oplossingen voor die problemen.

Voorwaarden voor een individueel gesprek:

- Zorg voor voldoende tijd voor het gesprek.
- Zoek een ruimte waar ongestoord gepraat kan worden.
- Benoem het doel van het gesprek, de leerlingen weten wat de bedoeling is.
- Het gesprek is vertrouwelijk.
- Soms vinden kinderen het prettiger om te praten en tegelijk wat te doen (b.v. opruimen in de klas, of samen een eindje wandelen).

Een gesprek met een pester en een gepeste (samen)

Stap 1

Luister actief naar de klacht van het kind en probeer je in te leven. Dat geldt zowel voor de klacht van de pester als voor de beleving van het slachtoffer.

Kies daarbij vooral geen partij: als je voor het ene kind kiest, kies je tegen het andere en dat kind kan zich dan afgewezen voelen.

Stap 2

Als je naar beide partijen hebt geluisterd, kun je ze vragen of de kinderen het prettig vinden dat zij met elkaar praten waar jij bij aanwezig bent.

Laat ze tegen elkaar zeggen wat ze van de situatie vinden en wat ze zouden willen. Help ze daarbij om naar elkaar te luisteren en op elkaar te reageren.

Stap 3

Vraag ze om samen een oplossing te bedenken waar ze allebei iets in zien. Help ze daarbij door vragen te stellen als; "Hoe ziet het er uit als het goed gaat? Wat ga jij doen om dat te bereiken?".

Stap 4

Laat ze samen een oplossing kiezen. Vraag aan beiden afzonderlijk of ze die oplossing echt zien zitten. Help ze zo nodig om met elkaar een afspraak te maken.

Stap 5

Maak met z'n drieën een afspraak om na een week te kijken hoe de gekozen oplossing werkt.

Gesprek met een gepeste

Doel van het gesprek

- Geef het kind de kans geven om zijn hart te luchten, als hij dat zelf wil.
- Ga met de leerling na hoe problemen in de omgang met leeftijdgenoten opgelost kunnen worden en hoe dit in de toekomst voorkomen kan worden.

Begin van het gesprek

Maak aan het begin duidelijk waarom je dit gesprek wilt voeren (bijv.: "Ik wil eens met je praten. Ik merk de laatste tijd dat jij nogal eens geplaagd wordt. Ik maak me daar zorgen over. Het lijkt mij voor jou heel vervelend").

Vraag vervolgens, heel nadrukkelijk, of het kind zelf er ook over wil praten.

Het kind mag niet het gevoel krijgen uitgehooft te worden. Als een kind er niet over wil praten, respecteer je dat. Beëindig het gesprek zonder verwijt en voeg hieraan toe dat het kind altijd bij je terecht kan als hij wel wil praten.

Ingrediënten voor het gesprek

Als leerkracht zul je in het gesprek de deur zelf moeten openzetten. Dat kan heel goed door open vragen te stellen, zoals:

"Wat vind jij er zelf van?"

"Heb jij misschien een idee waarom ze jou pesten?"

"Hoe reageer jij als het gebeurt?"

Probeer eerst vast te stellen wat het kind precies als probleem ervaart. Dat alleen al kan tijd vergen. Neem die tijd. Draag niet zelf allerlei oplossingen aan, maar ga een gesprek aan.

Vraag aan het kind:

"Hoe zou je daar nou een oplossing voor kunnen vinden? Heb je misschien zelf een idee?"

Het belangrijkste ingrediënt voor zo'n gesprek is: **luisteren**.

Actief luisteren! Dat betekent dat je je inleeft in het kind.

Dat kan heel goed door zinnestjes te gebruiken als;

"Je bedoelt dat je.?"

"Je hebt het gevoel dat?"

"Je probeert me duidelijk te maken dat?"

"Je zou het liefst willen.....?"

Zorg dat je actief luistert door het gesprek samen te vatten, door te vragen en te parafaseren.

Aandachtspunten

- Vermijd oordelen! Het gaat er in dit gesprek niet zozeer om wat jij als leerkracht ervan vindt of denkt, maar wat het kind zelf aangeeft als probleem en als mogelijke oplossingen daarvoor.
- Als de leerling over oplossingen voor zijn problemen begint te denken, neem die dan uiterst serieus. Maak eerst een rijtje met mogelijke oplossingen en ga daarna met het kind na welke oplossingen haalbaar zijn.
- Probeer samen een oplossing te kiezen die het kind ziet zitten en die ook naar jouw inschatting haalbaar en effectief zal zijn.
- Juist omdat gepeste kinderen vaak sociaal niet zo vaardig zijn, is het handig om een gekozen oplossing eerst uit te proberen. Misschien in de vorm van een rollenspelletje, dat je samen speelt?
- Maak na afloop van het gesprek een afspraak om over een tijdje weer eens samen te praten om te kijken of de gekozen oplossing werkt.
- Vermijd dat je tijdens het gesprek oordeelt of een verklaring geeft voor het (pest)gedrag van andere kinderen.
- Het is moeilijk voor een kind om over dit onderwerp te praten. Het is belangrijk dat je tijdens dit gesprek het vertrouwen wint en dat het kind zich gehoord voelt. Maak het gesprek niet te beladen, anders bestaat de mogelijkheid dat het kind dichtklapt.

Gesprek met een pester

Doel van het gesprek

- Aan het kind duidelijk maken dat zijn gedrag voor school onacceptabel is, stel duidelijke grenzen.
- Geef het kind de kans om zijn verhaal te vertellen. Wanneer daarin problemen voorkomen, zoek je samen naar een oplossing.

Begin van het gesprek

Maak de leerling duidelijk dat je dit gesprek beslist met hem wilt voeren en welke bedoeling je daarbij hebt. Dit is geen vrijblijvend gesprek! Je hebt als leerkracht behoefte duidelijk te maken waar de grenzen (in dit geval: met betrekking tot plagen/pesten) liggen en daarom moet dit gesprek gevoerd worden.

Ingrediënten voor het gesprek

Stap 1

Het doel van het gesprek duidelijk maken (zie hierboven).

Stap 2

Je benoemt het ongepaste gedrag van het kind. Benoem dat zo zuiver mogelijk, dat wil zeggen met weglating van alle overbodige oordelen en verwijten. Maak duidelijk wat gevolg is dat het gedrag heeft voor andere kinderen (de gepeste, de rest van de klas, de sfeer in de klas). Geef duidelijk aan dat school dit gedrag NIET tolereert en accepteert!

Stap 3

De kans is aanwezig dat het kind na zo'n confrontatie in verzet gaat en zegt: "Ja, maar ..". Dat is een moment om over te schakelen op actief luisteren. Luister naar het verzet en de verklaringen van de leerling. Blijf bij je (in stap 2) aangegeven grens. Dat kan bijvoorbeeld door na het verzet van de leerling te zeggen: "Je bedoelt .." En vervolgens te herhalen: "En toch vind ik het heel erg dat een van de kinderen in de klas nu bijna niet meer naar school durft omdat jij een paar keer z'n tas hebt afgepakt en leeggegooid in de gang".

Wellicht is het gesprek hiermee afgedaan. Je hebt gezegd wat je wilde zeggen, het kind heeft zijn zegje kunnen doen en daar is naar geluisterd.

Het is ook mogelijk dat de leerling tijdens het gesprek laat merken dat zijn gedrag voortkomt uit een probleem, bijvoorbeeld:

- Hij vertelt het pesten niet te kunnen laten.
- De ander vraagt erom, die doet altijd zo raar.

Een confronterend gesprek kan over gaan in een helpend gesprek. Een helpend gesprek waarbij je net als in het gesprek met de gepeste samen zoekt naar een oplossing voor het probleem van de pester.

Aandachtspunten

Veel pesters beschouwen het eigen gedrag als heel normaal. Ze zullen nogal eens hun schouders ophalen en mompelen "Nou ja, dat je je daar druk over maakt.....". Vaak is dat geen onwil, maar eerder een uiting van onvermogen. Veel pesters weten bijna niet hoe ze zich anders moeten gedragen. Daarom zijn twee dingen aan te bevelen:

- Geef duidelijke grenzen aan.
- Je keurt HET GEDRAG van de leerling AF en niet de leerling zelf.

Het is mogelijk dat tijdens het gesprek voor de pester zelf duidelijk wordt waar zijn gedrag uit voortkomt of mee samenhangt. Dit kan voortkomen uit eigen onzekerheid, een negatief zelfbeeld of het onvermogen om op een andere manier met andere kinderen om te gaan. In dat geval is het zeker van belang om tijdig, tijdens het gesprek, over te schakelen van confronteren op actief luisteren. Ga samen met de leerling na of hij iets aan die problemen wil doen en op welke manier.

Er zijn onverbeterlijke pesters. Je kunt ze heel duidelijk aangeven waar de grens ligt. Je kunt heel zorgvuldig luisteren naar hun verzet of verklaring, maar ze veranderen het gedrag niet. In dat geval heeft het geen zin om het gesprek een aantal malen te herhalen. Er moeten andere oplossingen/maatregelen bedacht worden. Praat erover met de intern begeleider, teamleider en ouders.

Online pesten

Veel kinderen en jongeren vinden internetten net zo gewoon als televisie kijken. 98% van de kinderen in Nederland is regelmatig te vinden op het internet. Om iets op te zoeken, om spelletjes te spelen of om met iemand te e-mailen of te chatten. Ze vinden dit meestal heel leuk om te doen. Maar internetten is niet alleen leuk. Het komt regelmatig voor dat kinderen vervelende berichtjes ontvangen of zelfs gepest en bedreigd worden. Eén op de acht kinderen wordt wel eens gepest op het internet.

Het gemak en de anonimiteit van internet veroorzaakt onder tieners ongeremder online pestgedrag dan in het werkelijke leven. Online schelden wordt door tieners vaker als een geintje gezien dan schelden in de „echte' wereld. Bijna een vijfde van de tieners vindt het grappig om online te pesten omdat het anoniem kan. Ook de grenzen van het taalgebruik worden verlegd: tieners durven meer via internet. Bij online pesten wordt tevens minder vaak ingegrepen (door ouders of leraren) dan in het werkelijke leven.

Hoe zorg je dat kinderen zorgeloos, veilig op internet kunnen vertoeven?

Door betrokken te zijn bij wat de kinderen doen. Geen enkele ouder stuurt zijn kinderen zomaar de straat op, de weide wereld in. Je vertelt ze wat ze daar kunnen verwachten, wat leuk is en wat niet, wat wel mag en wat niet. Je begeleidt de kinderen deze stappen te zetten. Hetzelfde zou eigenlijk voor internet moeten gelden, zowel thuis als op school.

Tips

Internet hoort bij het dagelijks leven van de kinderen. Verbieden heeft geen zin. Het is van belang goede afspraken te maken.

- Plaats de computer op een centrale plaats.
Op deze manier kunt u zicht houden op de computer en kunt u enigszins zicht houden op de activiteiten waarmee uw kind zich bezighoudt op het internet. Wanneer u op de hoogte wilt blijven van het surfgedrag van uw kind (welke websites uw kind bezoekt) kunt u de 'geschiedenis' bekijken. Let wel: dit biedt geen garantie, want kinderen kunnen deze geschiedenis knop wissen.
- Er zijn geen veilige chatboxen op internet. Echt goede chatsites, speciaal voor kinderen, zijn er niet. Er bestaat kans op scheldkanonnades en seksueel getinte berichten. Wijs uw kind op de risico's van het chatten.
- Wees voorzichtig met het uitbreiden van de contactlijst van MSN.
Wanneer kinderen onbekenden toevoegen, kunnen ze vervelende berichten ontvangen. De personen van wie de berichtjes afkomstig zijn, zijn heel eenvoudig te blokkeren. Bij de uitleg van MSN staat hoe dat moet.
- Breng uw kind het besef bij dat je op internet nooit weet wie je voor je hebt.
Kinderen chatten het liefst met vriendjes en vriendinnetjes, maar naarmate ze ouder worden gaan ze ook met onbekenden chatten. Voorzichtigheid is dan op zijn plaats, want Jamie van 11 is in werkelijkheid misschien wel Hans van 40. En wie weet of Debbie echt een meisje is? Internet is een anoniem medium, je kunt er zijn wie je wilt. Zorg dat uw kinderen dit goed beseffen. Vertel ook dat uw kind veilig is zolang het zich aan de afspraken houdt.
- Maak de afspraak om geen persoonlijke informatie te geven.
Als kinderen persoonlijke informatie doorgeven kan dat vervelend of zelfs gevaarlijk zijn. Anderen kunnen dan immers achterhalen wie je bent of waar je woont. Vertel uw kinderen daarom dat ze nooit persoonlijke informatie geven, ook al lijkt iemand nog zo aardig en betrouwbaar.

Persoonlijke gegevens zijn:

- Eigen naam.
 - De namen van familieleden, vrienden, etc.
 - Telefoonnummers
 - Huisadres
 - E-mailadressen
 - Naam van de school
 - Creditcard informatie
 - Foto's
 - Wachtwoorden
- Spreek af om nooit een afspraak met een chatvriendje te maken, zonder medeweten van u als ouder. Kinderen die elkaar via het chatten hebben leren kennen, krijgen soms de behoefte om elkaar te gaan bellen of te ontmoeten. Vertel dat u zich dat kunt voorstellen, maar vertel er ook bij waarom ze dat niet zomaar kunnen doen. Eerst eens telefoneren kan al veel duidelijk maken. U kunt zelf een indruk krijgen van het chatvriendje of vriendinnetje en een ontmoeting kan plaatsvinden onder leiding van de wederzijdse ouders.
 - Leer uw kind om te gaan met vervelende berichten. Hatelijke scheldberichten, discriminerende opmerkingen en seksuele toespelingen komen vaak voor, zeker in openbare chatrooms.
Leer uw kinderen de volgende basisregels:
 - Verlaat de chat wanneer er iets vervelends gebeurt
 - Vat het niet persoonlijk op
 - Reageer niet op vervelende berichten
 - Ga naar je ouders wanneer je je ongemakkelijk of bedreigd voelt
 - Voel je niet schuldig wanneer er iets vervelends gebeurt. Vaak kan het adres van een afzender geblokkeerd worden. In de handleiding van MSN of het mailprogramma kunt u lezen hoe dit werkt. Wanneer u weet waar de e-mail vandaan komt, kunt u contact opnemen met de provider. Deze kan zo nodig optreden tegen de afzender. Lukt het niet om van iemand af te komen, of is de afzender onbekend, neem dan gewoon een ander e-mail adres.
 - Zorg dat uw kind het e-mail adres beschermt.
Mailen is bij kinderen een van de populairste bezigheden. Mailen is veiliger dan chatten, maar ook hier zijn risico's aan verbonden. Als een kwaadwillende het e-mailadres in handen krijgt (via een chatroom, nieuwsgroep of website) kan uw kind via de e-mail lastiggevallen worden. Pestmail komt steeds vaker voor. Het belangrijkste advies is dus dat ze hun e-mail adres zo veel mogelijk voor zichzelf houden.
 - Leer uw kind geen onbekende e-mail en bijlagen te openen.
De beste manier om met vreemde mailtjes om te gaan is het verwijderen van de mail.
 - Bewaar pestmail.
Wanneer het niet lukt om een einde te maken aan de ongewenste berichtjes is het goed om deze mails of chatberichten te bewaren. Zeker wanneer u de indruk heeft wanneer ze telkens van dezelfde afzender afkomstig zijn. De mail is namelijk bewijsmateriaal en kan een hulpmiddel zijn bij het traceren van de dader.
 - Praat met uw kind over online-contacten.
Blijf geïnteresseerd in het surfgedrag van uw kind en wijs uw kind regelmatig op de minder leuke kanten, zoals pedofielen in chatboxen, pornosites, scheld e-mails en nog veel meer. Laat uw kind weten dat het bij u terecht kan als het vervelende berichtjes ontvangt. Praat met uw kind over online vrienden, en leer ze op die manier beter kennen. Net zoals u benieuwd bent naar de vriendjes en vriendinnetjes van school of van paardrijden wil je ook graag weten met wie uw kinderen omgaan als ze online zijn. Ga eens samen surfen op internet.

- **Neem uw kind serieus, maar leer het ook te relativieren.**
Een kind denkt al snel dat het zijn eigen schuld is dat hij gepest wordt. Probeer dat schuldgevoel te voorkomen en neem alles waarmee uw kind zich tot u wendt serieus. Je hebt het dus niet in de hand dat iemand zulke mail naar je stuurt, maar je kunt wel zelf bepalen in hoeverre je jezelf erdoor laat beïnvloeden. Onderken het probleem niet, maar probeer het te relativieren.
- **Leer uw kind de gedragsregels op internet.**
Online gelden dezelfde omgangsvormen als offline. Leer uw kind altijd vriendelijk, eerlijk en beleefd te zijn, en niet (terug) te gaan schelden als iemand vervelend doet. Zorg dat uw kind geen vervelende berichtjes post. Wie zich bij het chatten en mailen aan dit soort fatsoensregels houdt, zal zelf ook minder snel in de problemen komen.

Is er sprake van pesten?

Het is vaak heel moeilijk om te signaleren of uw kind gepest wordt. Slecht slapen, geen eetlust, buikpijn, hoofdpijn, niet graag naar school gaan en slechtere cijfers op school kunnen signalen zijn. Voor online pesten gelden grotendeels dezelfde signalen als voor 'gewoon' pesten. Echter, het is vaak nog moeilijker te signaleren. Bovendien is uw kind meestal alleen wanneer het op internet actief is en kunt u moeilijk merken wanneer uw kind zich ongemakkelijk voelt. Veel kinderen vinden dat ouders niets begrijpen van internet en zullen u wellicht daarom niet in vertrouwen nemen.

Het is belangrijk om in contact te blijven met uw kind en uw kind te stimuleren om het aan iemand te vertellen wanneer hij lastig wordt gevallen. Wanneer u kind er niet met u over wilt praten, kan u uw kind adviseren om er met vrienden, de leerkracht of familie over te praten.